

Locatio Conductio Operis (Eser Sözleşmesi) ile Locatio Conductio Operarum'un (Hizmet Sözleşmesi) Karşılaştırılması

The Comparison of Locatio Conductio Operis and Locatio Conductio Operarum

Dr. Öğ. Üyesi Ümit Vefa ÖZBAY ^(*)

Öz:

Locatio conductio Roma Hukuku sözleşmeler sisteminde yer alan rızai sözleşmelerden birisidir. Roma Hukukunda bu sözleşmenin kapladığı yer çok geniştir; söz konusu sözleşme modern hukukumuzda hizmet, eser ve her iki şekli ile kira sözleşmesini (adi kira - hasılat ya da ürün kirası) kapsamaktadır. Ancak Romalıların kira, hizmet ve eser kavramlarını ayrı ayrı ele alıp almadıkları şüphelidir. Roma kaynaklarında bu sözleşmeler arasında bir ayırım yapılmamış, söz konusu kavramlar tek bir çatı (*locatio conductio*) altında toplanmışlardır. Ayrıca Romalı hukukçular, her hakkın kendine has davası olan hukuk anlayışlarında, bu kavramlar için tek bir dava tanımışlardır. Günümüzde bu sözleşmeler arasında mevcut olan ayırım; müşterek hukuk sisteminin dava *formula*'larından yola çıkılarak yaptığı ayırma dayanır. Romalı hukukçular ise *locatio conductio* içerisindeki ayrı işlemlere birer sınır çizmemiş ve onları tek bir kavram çatısında değerlendirmiştir.

Çalışmada Romalıların *locatio conductio* çatısı altında topladıkları eser sözleşmesi (*locatio conductio operis*) ve hizmet sözleşmesi (*locatio conductio operarum*) ele alınmış, açıklanmış ve gerek Roma Hukuku gerek çağdaş hukukumuz bakımından bu sözleşmelerin farkları ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler:

Sözleşme, Roma Hukuku, Eser Sözleşmesi, Hizmet Sözleşmesi.

Abstract:

Locatio conductio is one of the consensual contracts in the Roman Law system of contracts. It covered the hiring or leasing of things as well as contracts of employment in the form either of the hire of services or of a contract for work to be done (*locatio conductio rei, operarum, and operis*, in modern terminology) However, it is doubtful whether the Romans dealt with these contracts separately. In the Roman sources, no distinction was made between these contracts, and these concepts were gathered under a single roof which is *locatio conductio*. In addition, Roman jurist in their understanding of law, which has its own case for each right, recognized a single case for these concepts. The distinction that exists between these contracts today is based on the distinction made by the *Ius Commune* system on the basis of case formulas. Roman jurists, on the other hand, did not draw a boundary to the separate transactions within the *locatio conductio* and evaluated them under a single concept.

(*) Başkent Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Roma Hukuku Anabilim Dalı, Öğretim Üyesi,
E-posta: uvozbay@baskent.edu.tr; [Orcid No: https://orcid.org/0000-0003-1391-869X](https://orcid.org/0000-0003-1391-869X).
Makale Geliş Tarihi: 22.06.2022 - Makale Kabul Tarihi: 08.09.2022.